

Twee tripsen nieuw voor Nederland: *Thrips albopilosus* en *Haplothrips kurdjumovi* (Thysanoptera: Thripidae; Phlaeothripidae)

G. VIERBERGEN

VIERBERGEN, G., 1997. TWO SPECIES OF THRIPS NEW FOR THE NETHERLANDS: *THRIPS ALBOPILOSUS* AND *HAPLOTHRIPS KURDJUMOVI* (THYSANOPTERA: THRIPIDAE; PHLAEOTHRIPIDAE). – *ENT. BER., AMST.* 57 (9): 139-141.

Abstract: *Haplothrips kurdjumovi* and *Thrips albopilosus* were collected in 1996 for the first time in the Netherlands. *Thrips albopilosus* was found at Neede on vegetative parts of *Humulus lupulus* and *H. kurdjumovi* was beaten from an ornamental *Prunus* sp. at Ede.

Plantenziektenkundige Dienst, Sectie Entomologie, Postbus 9102, 6700 HC Wageningen.

Inleiding

Het droge voorjaar van 1996 nodigde vooral de verzamelaars van kleine arthropoden uit het veld in te gaan om interessante soorten te verzamelen. In het kader hiervan werd de zoektocht naar een phlaeothripide van loofbomen en een thripide van hop (*Humulus lupulus* L.) beloond met de vondst van respectievelijk *Haplothrips kurdjumovi* en *Thrips albopilosus*, beide nieuw voor Nederland.

Haplothrips kurdjumovi Karny

Op 29 april 1996 klopte de auteur een aantal tripsen uit een roodbladige sierprunus (*Prunus* sp.) in een particuliere tuin te Ede. Het bleken na prepareren en identificeren 30 vrouwtjes van de zeer algemeen voorkomende *Thrips fuscipennis* Haliday, de rozetrips, en één vrouwtje van *Haplothrips kurdjumovi* Karny te zijn. In het voorjaar van 1995 werd uit dezelfde boom onder andere één vrouwtje van *Taeniothrips inconsequens* (Uzel), de peretrips, geklopt, die in Nederland nog maar weinig verzameld was (Vierbergen, 1994).

Haplothrips kurdjumovi is een Holarctische soort, die bekend is van Midden- en Zuid-Europa tot Centraal-Azië, van Canada, de Verenigde Staten, de Azoren, Madeira en Bermuda (Schliephake & Klimt, 1979; Naka-

hara, 1985). De soort is veel verward met de in Nederland algemeen op loofbomen voorkomende *H. subtilissimus* (Haliday). Tussen het *H. subtilissimus* materiaal, aanwezig in de collectie van de Plantenziektenkundige Dienst, werd *H. kurdjumovi* echter niet gevonden.

Het leefmilieu van *Haplothrips kurdjumovi* is op en in de ondergroei van loofbomen. De soort predeert op eieren van Lepidoptera en Acari en ook op mobiele stadia van de laatste. In het Nearctische verspreidingsgebied zijn alleen vrouwtjes verzameld, terwijl van het Palaearctische gebied beide sexen bekend zijn.

Thrips albopilosus Uzel

Op 30 april werden door de auteur vijf vrouwtjes van *Thrips albopilosus* Uzel (Thripidae) geklopt van ongeveer een halve meter hoge hopplanten. De nog lang niet volgroeide planten bevonden zich aan de rand van een drassig elzen-berkenbos grenzend aan een wegberm te Neede (Amersfoort-coördinaten 241-464).

Thrips albopilosus is een Palaearctische soort, die bekend is van Engeland, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Hongarij, Albanië en de voormalige Sovjet-Unie. De meldingen van de Verenigde Staten zijn onbetrouwbaar gebleken (Nakahara, 1994). Hoewel de soort ook wel gemeld is van andere (waard)planten lijkt

de ontwikkeling en voortplanting zich exclusief op de hopplant af te spelen. De meldingen betreffen telkens het voorkomen in de bloemen (Mound et al., 1976) of de vruchten, de zogenaamde 'hopbellen'. De eerste Nederlandse vondst toont aan dat *T. albopilosus* ook vroeg in het jaar op de vegetatieve delen van de hopplant te vinden is. *Thrips albopilosus* is met behulp van de onderstaande tabel te onderscheiden van de negen andere geel gekleurde Nederlandse soorten van *Thrips*.

- 1 Achterlijfssternieten III en IV met in het midden additionele setae; beide sexen geel (polyfaag; minder algemeen) .....
..... *T. pillichi* Priesner
- Achterlijfssternieten III en IV zonder additionele setae; ♀ geel of bruin; ♂ geel..... 2
- 2 Pleurotergieten III en IV van het achterlijf met in het midden enkele additionele setae; beide sexen geel (polyfaag, alleen in de duinen)..... *T. brevicornis* Priesner
- Pleurotergieten III en IV van het achterlijf zonder additionele setae; ♀ geel of bruin; ♀ geel..... 3
- 3 Achterlijfstergiet II met 3 laterale marginale setae..... 4
- Achterlijfstergiet II met 4 laterale marginale setae..... 7
- 4 Pleurotergieten van het achterlijf zonder talrijke ciliate microtrichen op de sculptuurlijnen; voorvleugel distaal op de hoofdader met 2 of 3 (meestal 3) setae; achterlijfstergieten IV en V in het midden gewoonlijk met 2 setaeparen, die meer dan 0,5 maal de lengte van de gemiddelde breedte van de tergieten hebben en deze tergieten met in het midden meerdere sculptuurlijnen; beide sexen geel; micropteer en macropteer (polyfaag, minder algemeen; ook in kassen (thelythook) .....
..... *T. nigropilosus* Uzel
- Pleurotergieten van het achterlijf met talrijke ciliate microtrichen op de sculptuurlijnen; voorvleugel distaal op de hoofdader met 2 of meer (maximaal 6) setae; achterlijfstergieten IV en V in het midden gewoonlijk met 2 setaeparen, die minder dan 0,3 maal de lengte van de gemiddelde breedte van de tergieten hebben en deze tergieten in het midden zonder sculptuurlijnen; ♀ geel of bruin; ♂ geel; macropteer..... 5
- 5 Posteromarginale kam van achterlijfstergiet VIII compleet; voorvleugel distaal op de hoofdader met 3 tot 6 (meestal 4) setae; metanotum zonder poren; ♀ geel of bruin; ♂ geel (zeer polyfaag, algemeen; ook in kassen en gewoonlijk thelytook).....
..... *T. tabaci* Lindeman, tabakstrips
- Posteromarginale kam van achterlijfstergiet VIII incompleet, in het midden niet ontwikkeld; voorvleugel distaal op de hoofdader met meestal 2 of 3 (meestal 3) setae; metanotum met of zonder poren ... 6
- 6 Lichaamssetae licht gekleurd; antennesegment V en VI aan de basis geel; ♀ geel met bruine vlekken op de achterlijfstergieten; ♂ geel (op *Humulus lupulus*; minder algemeen) ..... *T. albopilosus* Uzel
- Lichaamssetae donker gekleurd; antennesegment V vrijwel geheel en VI geheel donkerbruin; ♀ lichtbruin tot donkerbruin; ♂ geel (polyfaag, in bloemen; zeer algemeen) ..... *T. major* Uzel
- 7 Posteromarginale kam van achterlijfstergiet VIII incompleet, in het midden niet ontwikkeld; ♀ donkerbruin, ♂ geel (polyfaag, in bloemen; zeer algemeen).....
..... *T. fuscipennis* Haliday, rozetrips
- Posteromarginale kam van achterlijfstergiet VIII compleet; beide sexen geel..... 8
- 8 Interocellulaire setae achter de voorste ocel, binnen de denkbeeldige ocellaire driehoek; (polyfaag, in bloemen; algemeen in cultuurgewassen, elders minder algemeen) .....
..... *T. flavus* Schrank
- Interocellulaire setae naast de voorste ocel, buiten de denkbeeldige ocellaire driehoek 9
- 9 Achterlijfstergieten met een grijze vlek in het midden; op de voorste helft van het pronotum een paar setae, die ongeveer 2,0 maal de lengte van de talrijke microsetae van het pronotum hebben (waardplant *Urtica dioica* L., ook veel op andere plantensoorten gevonden; algemeen).....
..... *T. urticae* Fabricius
- Achterlijfstergieten zonder een grijze vlek

in het midden; op de voorste helft van het pronotum zonder een paar setae, die meer dan 1,5 maal de lengte van de talrijke microsetae van het pronotum hebben (op *Alnus*; minder algemeen) ..... *T. alni* Uzel

Literatuur

- MOUND, L. A., G. D. MORISON, B. R. PITKIN & J. M. PALMER, 1976. Thysanoptera. – *Handbk Ident. Br. Insects* 1 (11): 1-79.
- NAKAHARA, S., 1985. Note. Haplothrips *kurdjumovi* Karny in North America with a new junior synonym (Thysanoptera: Phlaeothripidae). – *Proc. ent. Soc. Wash.* 87: 894-895.
- NAKAHARA, S., 1994. The genus Thrips Linnaeus (Thysanoptera: Thripidae) of the New World. – *Tech. Bull. U.S. Dep. Agric.* 1822: i-vi, 1-183.
- SCHLIEPHAKE, G. & K. KLIMT, 1979. Thysanoptera, Fransenflügler. – *Tierw. Dtl.* 66: 1-477.
- VIERBERGEN, G., 1995. Thysanoptera. Thripidae. The noxious *Taeniothrips inconsequens* after 45 years re-occurring in the Netherlands. – *Versl. Meded. Plantenz.kund. Dienst* 177: 48.

Geaccepteerd 25.iii.1997.